

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ¹ ЩОДО ПРОЄКТУ ЗАКОНУ «ПРО МІСТО КИЇВ – СТОЛИЦЮ УКРАЇНИ»² (№ 2143-3)

5 ЛИСТОПАДА 2021 Р.

^[1] Даний аналітичний звіт підготовлений Ніколаосом-Комніносом Хлепасом, членом групи незалежних експертів з питань Європейської хартії місцевого самоврядування, у відповідь на запит Київської міської ради та в рамках підтримки адвокації проектом «Посилення демократичного врядування на місцевому рівні в Україні». Погляди та рекомендації, викладені в цьому документі, є баченням експерта та не обов'язково відображають позицію Конгресу місцевих та регіональних влад та Ради Європи в цілому.

^[2] Див. Додаток 1

Зміст

I. Резюме.....	2
II. Вступ.....	2
III. Проєкт закону «Про місто Київ –Столицю України»	4
IV. Рекомендації.....	10
Додаток 1	11

I. РЕЗЮМЕ

У пропонуваному аналітичному звіті розглянуто узгодження нової редакції проєкту закону України «Про місто Київ — столицю України» (№ 2143-3 від 20 жовтня 2021 року) із Європейською хартією місцевого самоврядування (ЄХМС). У цій новій редакції було враховано низку критичних зауважень, тож вона, безумовно, є більш систематизованою та гнучкіше адаптованою. Кілька непотрібних та/або проблематичних деталей було видалено, а новий коротший текст зосереджено на важливіших аспектах особливого статусу. Законопроєкт передбачає створення субмуніципального рівня, на якому буде організовано райони в місті Києві (міські райони) з власними радами, що обиратимуться на місцях, а також розподіл відповідальності та відповідних ресурсів ближче до громадян. У ньому також запроваджено принципи субсидіарності та супутнього фінансування на користь нового субмуніципального рівня. Київський міський голова більше не буде одночасно головою Київської міської державної адміністрації, яка зосередиться переважно на завданнях з координації, посередництва та нагляду, тоді як деякі колишні державні обов'язки буде передано місцевому міському самоврядуванню. У законопроєкті також розглянуто питання міжмуніципального та багаторівневого співробітництва в межах ширшої столичної території Києва, проте комплексний підхід ще не вироблено. Цей звіт містить низку різних зауважень, особливо щодо питань невідповідності Хартії, а також відповідні рекомендації, наведені наприкінці документа.

II. ВСТУП

1. У цьому аналітичному звіті буде розглянуто узгодженість нової редакції проєкту закону України «Про місто Київ — столицю України» (№ 2143-3 від 20 жовтня 2021 року) з Європейською хартією місцевого самоврядування (ЄХМС). У звіті також буде надано оцінку основних змін, внесених до проєкту закону з огляду на відповідний висновок Ради Європи (від 25 вересня 2020 року).
2. Україна ратифікувала Європейську хартію місцевого самоврядування (далі «Хартія») 6 листопада 1996 року без заяв та застережень, а чинності для України вона набула 11 вересня 1997 року. Отже, можна стверджувати, що всі зобов'язання за Хартією застосовуються до всіх рівнів українського субнаціонального самоврядування. 16 грудня 2014 року Україна також ратифікувала Додатковий протокол до Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі у справах місцевого органу влади (ETS № 207).

3. Щодо столичних міст Конгрес ухвалив Рекомендацію 133 (2003) про управління столичними містами, Рекомендацію 219 (2007)¹ та Рекомендацію 452 (2021) про статус столичних міст², які варто взяти до уваги.
4. Пропонований проєкт закону має замінити чинний Закон «Про столицю України — місто-герой Київ» від 1999 року. Рада Європи неодноразово пропонувала переглянути цей закон задля усунення двоїстого характеру інституту Київського міського голови, якого обирають прямим голосуванням, і також призначають головою Київської міської державної адміністрації.
5. Від 2009 року Рада Європи публікувала різні документи щодо ситуації міста Києва³. У лютому 2020 року Конгрес місцевих та регіональних влад підготував Аналітичний звіт щодо законопроєкту «Про столицю України — місто-герой Київ», а у вересні цього ж року Центр експертизи доброго врядування Ради Європи підготував висновок щодо цього законопроєкту⁴.
6. Відповідно до згаданого висновку, основні зміни, внесені законопроєктом, передбачали *поділ виконавчих органів* міста Києва та Київської міської державної адміністрації, створення напівавтономних та *прямо виборних районних у місті Києві рад*, а також запровадження *механізму нагляду за законністю*. У своєму висновку Центр експертизи привітав такі зміни, а також передання *міській владі значної частини повноважень Київської державної адміністрації*, хоча завдання відповідно до цих повноважень будуть не власними, а делегованими.
7. З іншого боку, у цьому висновку містились критичні зауваження щодо положення законопроєкту, які ускладнюють загальний регламент щодо міжмуніципального співробітництва, а також надмірно деталізовані положення, що обмежують повноваження міської влади. До того ж було рекомендовано передбачити ефективні рішення для виходу з того глухого кута, у якому перебуває сектор міського планування, а також законодавчо роз'яснити, що рішення міської влади, які стосуються її власних обов'язків, не підлягають нагляду щодо доцільності. Міській владі також варто надати свободу дій щодо адаптування діяльності з виконання делегованих завдань до місцевих умов згідно з пунктом 5 статті 4 Хартії.
8. У висновку також рекомендовано зосередити увагу на термінах проведення реформи та спростити складні механізми на перехідний період до впровадження нових механізмів управління в Києві. Фактично Закон «Про столицю України — місто-герой Київ» від 1999 року залишається чинним і після проведених місцевих виборів 2020 року, коли Київський міський голова й депутати Київської міської ради прийняли повноваження. Це означає, що навіть якщо законопроєкт буде ухвалено найближчими тижнями, повну реалізацію всіх його положень доведеться відкласти до наступних місцевих виборів 2025 року.

---

¹ <https://rm.coe.int/status-of-capital-cities-rapoorteur-e-yeritsyan-armenia-l-epp-cd-/16807193f1>

² <https://rm.coe.int/the-status-of-capital-cities-governance-committee-rapporteur-amelie-ta/1680a1237b>

³ Посилання на ці документи див.: Рада Європи. Центр експертизи доброго врядування, Висновок щодо Законопроєкту «Про місто Київ — столицю України», (№ 2143-3), CEGG/LEX(2020)4, Страсбург, 25 вересня 2020 року, стор. 2.

⁴ Там само.

III. ПРОЄКТ ЗАКОНУ «ПРО МІСТО КИЇВ – СТОЛИЦЮ УКРАЇНИ»

9. Як зазначено в преамбулі законопроекту, Закон *«визначає спеціальний статус міста Києва як столиці України, особливості здійснення державної влади та місцевого самоврядування в місті Києві»*. Текст складається з п'яти розділів: I. Загальні положення; II. Особливості здійснення місцевого самоврядування в місті Києві; III. Особливості здійснення виконавчої влади в місті Києві; IV. Взаємовідносини органів публічної влади в місті Києві з відповідними органами публічної влади в Київській області; V. Прикінцеві та перехідні положення.
10. У статті 1 законопроекту зазначено, що столичний статус міста Києва є підставою для особливостей здійснення місцевого самоврядування та виконавчої влади в місті, які містяться в цьому спеціальному законі (lex specialis) та відступають від відповідних положень, зокрема, Законів «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про місцеві державні адміністрації». Особливий статус Києва згадано на конституційному рівні: у статтях 92⁵, 118⁶, 133⁷, 140⁸, а в перехідних положеннях Конституції (пункт 10 розділу XV) встановлено, що *«до прийняття законів, що визначають особливості здійснення виконавчої влади в містах Києві та Севастополі відповідно до статті 118 цієї Конституції, виконавчу владу в цих містах здійснюють відповідні державні адміністрації»*. Тобто в самій Конституції прямо передбачено *перехідний статус* до ухвалення окремого закону для Києва, який систематизуватиме здійснення виконавчої влади в місті.
11. У Хартії немає прямого положення про особливий статус столичних міст, але, очевидно, передбачено наділення особливим статусом конкретних місцевих органів влади, оскільки в статті 13 чітко зазначено, що принципи місцевого самоврядування, які містяться в Хартії, *«застосовуються до всіх категорій органів місцевого самоврядування, існуючих в межах території відповідної Сторони»*. До того ж у підпункті ii) пункту 2 статті 2 *Додаткового протоколу до Хартії про право участі в справах місцевого органу влади* передбачено, що заходи зі здійснення права участі повинні охоплювати *«... у випадках, коли на території органу місцевого самоврядування є багато жителів та (або) коли орган місцевого самоврядування охоплює великий географічний регіон, заходи із залучення людей на рівні, найближчому до них»*; окрім того, згідно з пунктом 3 тієї ж статті *«ці процедури, заходи та механізми можуть бути різними для різних категорій місцевих органів влади з урахуванням їх розміру та компетенцій»*.
12. Конгрес місцевих та регіональних влад Ради Європи неодноразово підкреслював свою відданість захисту місцевої автономії столичних міст. У 2007 році Конгрес опублікував відповідну Рекомендацію 219 (2007) про статус столичних міст, яку було оновлено в 2021 році на основі висновків зроблених під час моніторингових місій Конгресу. Конгрес рекомендував запровадити виборну загальноміську адміністрацію та *«утриматися від розділення території столиці на низку муніципалітетів. Необхідність мати «невеликі» місцеві органи*

---

⁵ Пункт 16) статті 92: «Винятково законами України визначаються: ...16) статус столиці України...».

⁶ Частина 2 статті 118: «Особливості здійснення виконавчої влади у містах Києві та Севастополі визначаються окремими законами України».

⁷ Стаття 133: «Міста Київ та Севастополь мають спеціальний статус, який визначається законами України».

⁸ Частина 2 статті 140: «Особливості здійснення місцевого самоврядування в містах Києві та Севастополі визначаються окремими законами України».

влади, близькі до населення, не є несумісною із виборною загальноміською адміністрацією, оскільки її також може бути організовано через створення районів як внутрішніх підрозділів».

13. У Рекомендації 452 (2021) Конгресу державам-членам також запропоновано, зокрема, розглянути можливість створення адміністративної системи, що складається з виборних районних органів влади, повноваження яких чітко розмежовані з повноваженнями загальноміської адміністрації, та розділення обов'язків між столицею, районами міста та вищими рівнями влади відповідно до *принципу субсидіарності*, закріпленому в пункті 3 статті 4 Хартії. Щодо фінансових ресурсів, Конгрес запропонував забезпечити *достатніми фінансовими ресурсами* як столичні міста, так і їх райони, а також розглянути питання про *компенсацію столичним містам додаткових витрат*, що виникають у зв'язку з виконанням особливих функцій столичного міста.
14. В останній редакції законопроекту передбачено створення районів у місті Києві (міських районів) як «адміністративно-територіальних одиниць, що входять до системи адміністративно-територіального устрою України» (частина 3 статті 2). Відповідно до наступної частини цієї ж статті 4, «перелік та межі районів у місті Києві встановлює та змінює Кабінет Міністрів України за поданням Київської міської ради з урахуванням пропозицій відповідних районних у місті Києві рад та результатів громадського обговорення».

Хоча положення про відповідні консультації (через подання пропозицій від міста та районів і через громадське обговорення) заслуговують на схвалення (частина 6 статті 4 та стаття 5 Хартії), повноваження щодо ухвалення рішень, які покладено на Кабінет Міністрів, породжують сумніви щодо відповідності частині 3 статті 4 Хартії, в якій закріплено принцип субсидіарності. Окрім того, очевидно немає перешкод конституційного характеру, які б не дозволили надати такі повноваження Київській міській раді у новому законопроекті в світлі рішення Конституційного Суду України №11-рп/2001 від 13 липня 2001 року⁹.

15. Щодо фінансових надходжень, у частині 3 статті 4 законопроекту передбачено прозорість витрат на виконання столичних функцій Києва: «*витрати на виконання столичних функцій визначаються в Державному бюджеті України в окремій статті або передбачаються як частина загальнодержавних податків та зборів, закріплених законом*». Окрім того, відповідно до принципів *супутнього фінансування* та *пропорційності ресурсів* (частини 1 та 2 статті 9 Хартії), а також згідно зі згаданим вище проектом Рекомендації (2020) Конгресу, «*держава відшкодовує територіальній громаді міста Києва на запит Київської міської ради витрати, зазнані внаслідок виконання додаткових функцій, зазначених у цій статті, а також відповідні майнові збитки*».
16. Оскільки *такі* витрати та майнові збитки можуть зосереджуватися в конкретних районах, у частині 3 статті 4 (останній пункт) законопроекту передбачено, що за рішенням міської ради «*кошти може бути передано до бюджетів районів у місті Києві у вигляді субвенцій для*

---

⁹ В цьому рішенні Конституційний Суд України (Рішення Конституційного С... | від 13.07.2001 № 11-рп/2001 (rada.gov.ua) пояснив, що повноваження Верховної Ради України відповідно д ст. 85 п. 29 щодо «утворення і ліквідації районів, встановлення і зміни їх меж» не включає райони в містах та що питання встановлення та ліквідації районів в місті Києві може вирішуватися Київською міською радою.

здійснення повноважень, пов'язаних із реалізацією столичних функцій». Згідно з пунктом 2 частини 5 «мінімальні частки доходів, закріплені за бюджетами районів у місті Києві, та норми вирівнювання їх податкової спроможності встановлює Бюджетний кодекс України». Це положення, безумовно, є позитивним, оскільки субмуніципальні ради часто недоотримують фінансування від міських рад¹⁰, але доцільно було б визначити в законопроекті певні терміни для внесення необхідних змін до Бюджетного кодексу, а також передбачити певні гарантії щодо права міста Києва та його районів на проведення консультацій у визначений термін та за встановленою формою відповідно до Хартії (частина 6 статті 4 та частина 6 статті 9).

17. У частині 4 цієї ж статті є пряме посилання на принцип субсидіарності (частина 3 статті 4 Хартії). На підставі цього принципу «Київська міська рада розмежовує видатки між бюджетом міста Києва та бюджетами районів у місті Києві з огляду на критерії повноти надання державних послуг та наближення їх до безпосереднього споживача, спираючись на необхідність повного фінансування задля виконання функцій та реалізації повноважень районних рад... відповідно до сфер компетенції...». Через таке формулювання здається, що ця частина передбачає принцип пропорційності ресурсів (частина 2 статті 9 Хартії), але посилання на субсидіарність — принцип Хартії щодо розподілу компетенцій, а не розподілу ресурсів — може створити плутанину. Тому ми пропонуємо змінити й спростити цю частину: варто додати пряме посилання на принцип пропорційності ресурсів¹¹, а посилання на субсидіарність прибрати; зрештою принцип субсидіарності введено також у частині 4 статті 9 законопроекту як керівний принцип надання додаткових повноважень місцевим районам¹².
18. У статті 5 законопроекту передбачено затвердження міською радою Статуту територіальної громади міста Києва. Утім стаття не містить орієнтовного переліку питань, які можуть бути включені до цього Статуту, хоча законопроект у редакції 2020 року отримав критичні зауваження саме за докладне викладення низки положень із питань, які краще залишити на розсуд міської ради, як складник цього Статуту міста, що містилось у висновку Центру експертизи доброго врядування Ради Європи¹³.

---

¹⁰ Н-К. Хлепас та ін. (ред.), Субмуніципальне управління в Європі. Децентралізація за межами муніципального рівня, «Palgrave MacMillan», Хаундмілс, м. Бейзінгстоук, 2018 р.

¹¹ Принцип пропорційності ресурсів закріплено в частині 3 статті 10 Законопроекту, що стосується додаткових завдань, делегованих міською радою: «Таке делегування має супроводжуватися наданням відповідних фінансових ресурсів».

¹² У частині 4 статті 9 Законопроекту зазначено: «Київська міська рада в межах своєї компетенції та на підставі однакових критеріїв для всіх районів у місті Києві може ухвалити погоджене з відповідними районними в місті Києві радами рішення про надання таким радам додаткових повноважень за принципом субсидіарності». Варто зазначити, що в частині 3 цієї ж статті передбачено передання об'єктів комунальної власності міста в управління відповідним районним радам також на підставі «критеріїв за принципом субсидіарності».

¹³ Рада Європи. Центр експертизи доброго врядування, Висновок до проекту Закону України «Про місто Київ – столицю України» (№ 2143-3), CEGG/LEX(2020)4, Страсбург, 25 вересня 2020 року, стор. 10, де викладено думку про те, що певні питання, врегульовані в редакції Законопроекту 2020 року, краще було б навести в Статуті міста: присвоєння почесних звань «Почесний громадянин Києва», «Амбасадор Києва» тощо (стаття 11); процедура внесення змін до Статуту міста Києва (стаття 9); наявність трьох обов'язкових заступників у Київського міського голови: а) заступника з питань фінансів, б) заступника — керівника справами Київського магістрату і в) заступника — головного архітектора міста Києва (стаття 13); міська інформаційна система електронного врядування (стаття 40); утворення в кожному районі міста Києва ратуші як центру надання публічних послуг і місця розміщення органів місцевого самоврядування відповідного району (стаття 42).

19. Стаття 6 законопроекту надає визначення «системи місцевого самоврядування в місті Києві» (територіальна громада міста; міська рада та районні ради з їх виконавчими органами; міський голова; органи самоорганізації населення). У чинній редакції деякі з цих визначень не характеризуються як «самостійні юридичні особи» або як «органи влади»¹⁴. Відповідно до частини 1 статті 8 законопроекту, *«міськове самоврядування в місті Києві здійснюється територіальною громадою міста Києва як безпосередньо, так і через Київську міську раду, через районні в місті Києві ради та їх виконавчі органи»*. Очевидно, що поняття «територіальна громада» стосується громадян, які можуть «безпосередньо» здійснювати міськове самоврядування. Ці формулювання відповідають частині 2 статті 3 Хартії, де йдеться про те, що право на міськове самоврядування здійснюється «радами або зборами», і водночас закон може дозволяти використання будь-якої іншої «форми прямої участі громадян».
20. У статті 7 визначено «органи місцевого самоврядування» та зазначено, що міський голова є головою виконавчого комітету міської ради, а голови районних рад є головами виконавчих комітетів цих рад. У частині 2 статті 8 визначено особливості здійснення місцевого самоврядування в місті Києві: *«розподіл повноважень органів місцевого самоврядування між Київською міською радою та її виконавчими органами й районними в місті Києві радами та їх виконавчими органами у сферах компетенцій, визначених цим Законом, а також обов'язковий розгляд Київською міською радою пропозицій районних у місті Києві рад під час підготовки та ухвалення рішень з окремих питань, визначених цим Законом»*.
21. Предмети пропозицій районних рад для обов'язкового розгляду Київською міською радою перераховано в частині 5 статті 9, зокрема (загалом 20 пунктів із різними питаннями) програми розвитку, місцеві податки та збори, цільові фонди, частки прибутку від комунальної власності міста Києва, відчуження комунальної власності, програми приватизації, створення та реорганізація або ліквідація комунальних підприємств й інших суб'єктів, що надають послуги у сфері освіти, охорони здоров'я та соціального захисту тощо. Обов'язковий розгляд пропозицій щодо міжмуніципального співробітництва (п. 7), розміщення об'єктів для утилізації відходів (п. 11), містобудівних програм та генерального плану міста Києва (п. 13), згоди на передачу об'єктів із державної власності до комунальної та навпаки (п. 17) загалом є позитивним заходом для залучення до процесу ухвалення рішень за принципом «знизу вгору», що може сприяти покращенню знань місцевих особливостей і підвищенню прозорості та суспільного визнання. Проте варто передбачити часові рамки, щоб уникнути затримок, надмірного ускладнення та надмірної політизації процесу. Згідно з Хартією, місцеві органи влади (місто Київ та особливо міська рада) повинні мати реальну можливість управляти суттєвою часткою публічних справ під власну відповідальність (частина 1 статті 3). Окрім того, «повноваження, якими наділяються органи місцевого самоврядування, як правило, мають бути повними і виключними» (частина 4 статті 4).
22. У статті 9 йдеться про розподіл обов'язків на рівні міської ради та її виконавчих органів, зокрема з питань освіти, охорони здоров'я, культури/молоді/спорту, місцевої пожежної охорони, землеустрою, архітектури та містобудування, охорони довкілля, перероблювання відходів, соціального та економічного розвитку, місцевих автомобільних шляхів та організації дорожнього руху. Ґрунтуючись на критеріях субсидіарності, Київська міська рада в межах

---

¹⁴ Див. згадані вище зауваження у Висновку Центру експертизи доброго врядування, там само, стор. 7.

своїєї компетенції може надавати додаткові повноваження районним радам за їх згодою (частина 4 статті 9). У статті 10 законопроекту за районами міста прямо закріплено повноваження щодо ухвалення рішень у сфері соціального захисту: територіальні центри соціального обслуговування, житлово-комунальне господарство, упорядкування територій та зони відпочинку, комунальне майно, передане в їх управління, дворові проїзди, паркування транспортних засобів, ярмарки та ринки. Законопроектом також передбачено повноваження щодо ухвалення рішень у сфері містобудування, зокрема *«формування уповноважених органів містобудування та архітектури, до компетенції яких входить забезпечення містобудування, умов та обмежень забудови земельних ділянок»*. Варто ще раз розглянути ризик надмірного ускладнення процедур містобудування, про що було зазначено у Висновку Ради Європи від 2020 року¹⁵.

23. У статті 11 законопроекту Київського міського голову визначено як *«головну посадову особу територіальної громади міста Києва»* та запроваджено кілька прав представництва та участі міського голови на національному рівні. У статті 12 запроваджено посаду заступника Київського міського голови, який є керівником Секретаріату міської ради та її секретарем і якого обирає рада з-поміж своїх депутатів. Він/вона виконує повноваження заступника голови ради відповідно до статті 56 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Заступник міського голови також є членом Виконавчого комітету ради. На відміну від попередньої редакції, у новому законопроекті більше немає докладних положень, які стосуються, наприклад, посад заступника мера з фінансів (стаття 26 попереднього законопроекту) та головного архітектора (стаття 28). Ці положення отримали критичні зауваження через втручання у сферу самоорганізації місцевого самоврядування, відтак позитивним моментом є те, що положення були вилучені з останньої редакції законопроекту¹⁶.
24. Розділ III законопроекту містить положення про *«особливості здійснення державної виконавчої влади в місті Києві»*. Відповідно до частини 2 статті 14 законопроекту, Київську міську державну адміністрацію *«не може очолювати київський міський голова»*, який втрачає свою подвійну функцію (як міський та державний орган). Голову міської державної адміністрації призначає та звільняє з посади Президент України за поданням Кабінету Міністрів (частина 1 статті 14). Апарат Київської міської державної адміністрації може мати структурні підрозділи, створені в районах міста Києва (частина 5 статті 13); районних адміністрацій у місті Києві не утворюють (частина 5 статті 13).
25. Відповідно до частини 4 статті 14 законопроекту, *«голова Київської міської державної адміністрації та/або його уповноважені заступники, керівники структурних підрозділів її апарату можуть брати участь у засіданнях Київської міської ради, районних у місті Києві рад та їх органів для розгляду питань, пов'язаних із реалізацією повноважень Київської міської ради, міської державної адміністрації, та висловлення своїх зауважень і пропозицій»*. Таке формулювання може створити враження, що ці державні службовці мають право брати участь у засіданнях міської ради та висловлювати як зауваження, так і пропозиції. Це спричиняє занепокоєння з огляду на положення та роль ради/зборів відповідно до частини 2 статті 3 Хартії і навіть щодо частини 1 статті 7 про вільне здійснення обраними

---

¹⁵ Там само, стор 6. і 12.

¹⁶ Див. зауваження у Висновку 2020 року, там само, стор 7.

представниками своїх функцій. Тому рекомендовано змінити формулювання цієї частини та передбачити запрошення від ради з власної ініціативи або на запит голови міської державної адміністрації. Питання про затвердження такого запиту рада має вирішувати на власний розсуд.

26. Статтею 15 законопроекту передбачено повноваження Київської міської державної адміністрації щодо забезпечення законності діяльності Київської міської ради та районних у місті Києві рад, їх виконавчих органів, а також Київського міського голови. Щодо Київського міського голови, частиною 2 цієї статті передбачено, що забезпечення законності поширюється також на рішення Київського міського голови, пов'язані зі здійсненням столичних функцій. Положення щодо нагляду за законністю не порушують статті 8 Хартії, якщо вони передбачені законом, відповідають принципу пропорційності, а можливий контроль доцільності обмежується делегованими завданнями. Крім того, якщо права органів місцевого самоврядування було порушено, такі органи повинні мати можливість використати відповідні засоби правового захисту згідно зі статтею 11 Хартії. Ці гарантії мають бути чітко закріплені в законі.
27. Розділ IV та стаття 16 є новими в поточній редакції Законопроєкту, вони стосуються взаємодії між органами місцевого самоврядування та іншими органами влади в Київській області. Стаття 16 передбачає нові форми міжмуніципального співробітництва, а також посилює роль органів державної влади в координації та посередництві, які можуть бути необхідними під час вирішення завдань надміського рівня. Однак цю статтю потрібно доповнити та доопрацювати з урахуванням досвіду управління столичними містами в інших європейських країнах.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

З огляду на наведений вище аналіз, необхідно розглянути такі основні рекомендації:

- a. Перелік та межі районів у місті Києві потрібно встановлювати та змінювати рішенням Київської міської ради.
- b. Щодо мінімальних часток доходу, закріплених за районними бюджетами, та норм вирівнювання, доцільно визначити в законі певні терміни для внесення необхідних змін до бюджетного кодексу, а також певні гарантії щодо прав міста Києва на проведення консультацій.
- c. Задля уникнення плутанини поняття субсидіарності потрібно долучити до норм, що визначають розподіл обов'язків, а принципи супутнього фінансування та пропорційності ресурсів належить долучити до положень щодо фінансів і ресурсів.
- d. Варто передбачити певні терміни щодо подання пропозицій та висновків від районів до міської ради, аби уникнути затримок, надмірного ускладнення та надмірної політизації процесу. Така настанова особливо важлива, коли йдеться про процедури міського планування.
- e. Необхідно вилучити положення про право голови Київської міської державної адміністрації брати участь та виступати на засіданнях міської ради. Варто змінити формулювання та передбачити в Законі запрошення голови міської державної адміністрації радою з власної ініціативи або на його запит. Питання про затвердження такого запиту рада має вирішувати на власний розсуд.
- f. Законом має бути передбачено дотримання принципу пропорційності під час здійснення наглядових повноважень, та що можливий нагляд за доцільністю може бути обмежений лише делегованими завданнями. Крім того, якщо права органів місцевого самоврядування було порушено, їм потрібно прямо забезпечити можливість використати відповідні засоби правового захисту.
- g. Положення про міжмуніципальне співробітництво та столичне управління Київської агломерації варто доповнити й доопрацювати з урахуванням досвіду інших європейських країн.

LAW OF UKRAINE

On the city of Kyiv – the capital of Ukraine

This Law in accordance with the Constitution and Laws of Ukraine determines a special status of the city of Kyiv as a capital of Ukraine, particularities of execution of state executive power and local self-government in the city of Kyiv.

Chapter I

GENERAL PROVISIONS

Article 1. Status of the capital of Ukraine

1. The city of Kyiv is the capital of Ukraine.
2. The city of Kyiv as the capital of Ukraine is:
  - 1) political and administrative center of the country;
  - 2) location of the Verkhovna Rada of Ukraine, the President of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine, of central bodies of executive power, other bodies of the state authority;
  - 3) place of location of diplomatic representations, consular institutions of foreign countries and representations of international organizations in Ukraine.
3. the city of Kyiv is a place of location of the appropriate self-government bodies and state executive power.
4. Peculiarities of implementation of local self-government and state executive power in the city of Kyiv, additional functions of the relevant bodies of local self-government and state executive power are conditioned by the capital status of the city of Kyiv.

Article 2. The city of Kyiv in the system of administrative and territory organization of Ukraine

1. The city of Kyiv as the capital of Ukraine is administrative and territory unit with the special status which is a part of the system of administrative and territory organization of Ukraine.
2. The boundaries of the city of Kyiv are established and changed by the Verkhovna Rada of Ukraine upon proposition of the Cabinet of Ministers of Ukraine, taking into account the proposals of the Kyiv City Council.
3. On the territory of the city of Kyiv districts are created in the city of Kyiv which are administrative and territory units which are part of the system of administrative and territory organization of Ukraine.

4. The list and limits of districts in the city of Kyiv are established and changed by the Cabinet of Ministers of Ukraine upon proposition of the Kyiv city council taking into account the proposals of appropriate district councils in the city of Kyiv and results of public discussion.

The procedure for holding such public discussion is approved by the Kyiv city council.

Article 3. Additional functions of local governments and state executive power in the city of Kyiv, due to its capital status

1. Local governments and state executive power in the city of Kyiv, within the powers defined by the law, provide in its territory:

1) creation of appropriate conditions for placement and activity of the Verkhovna Rada of Ukraine, the President of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine, of central bodies of executive power, other bodies of the state authority, diplomatic missions, consular institutions of foreign countries and missions of international organizations in Ukraine, the location of which, in accordance with the law, is the city of Kyiv, holding events of national and international importance;

2) provision on a contractual basis of utilities, engineering, social and cultural, transport, informational and other services specified in clause 1 of this part to state authority bodies and relevant missions.

3. The state shall reimburse the territorial community of the city of Kyiv at the request of the Kyiv city council for expenses incurred as a result of performing the additional functions specified in this article, as well as the corresponding property damage.

Article 4. Budget of the city of Kyiv and its peculiarities

1. The budget of the city of Kyiv consists of municipal budget of the city of Kyiv and budgets of districts in the city of Kyiv.

2. Revenues of the budget of the city of Kyiv are formed at the expense of proper incomes and the parts of the national taxes and fees fixed for the budget of the city of Kyiv, and also transfers from the state budget, including for implementation of capital functions.

3. Expenditures for the performance of capital functions are determined in the State Budget of Ukraine on a separate line or are provided as a part of the national taxes and fees enshrined in law

According to the decision of the Kyiv city council, funds in the form of subventions may be transferred to the budgets of districts in the city of Kyiv for the exercise of powers related to the implementation of the capital's functions.

4. Kyiv city council differentiates expenditures between the city budget of Kyiv and budgets of districts in Kyiv on the basis of the principle of subsidiarity, taking into account the criteria of completeness of public services and bringing them closer to the direct consumer, based on the need for full funding for the performance of functions and implementation of the powers of district councils in the city of Kyiv, taking into account the importance of ensuring the public interests of the territorial community, in accordance with the areas of competence, determined by articles 9 and 10 of this Law.

5. Revenues of budgets of districts in the city of Kyiv are formed in accordance with the amount of authorities, determined according to the article 10 of this Law by assigning to such budgets the shares of revenues related to the revenues of the budget of the city of Kyiv and transfers from

the municipal budget of the city of Kyiv.

Minimum shares of revenues assigned to district budgets in the city of Kyiv and norms for equalization of their tax capacity are established by the Budget Code of Ukraine.

District budgets in the city of Kyiv cannot be approved with a deficit.

Article 5. Charter of the territorial community of the city of Kyiv

1. With the purpose to take into account historical, national and cultural, social and economic and other peculiarities of local self-government in the city of Kyiv, in particular due to its capital status, Kyiv city council approves the Charter of the territorial community of the city of Kyiv.

2. The following persons may initiate elaboration of the Charter of the territorial community of the city of Kyiv or changes to it:

- not less than 10 percent of the total number of residents of the territorial community of Kyiv, who have the right to vote on elections, by collecting signatures;

- not less than one third of the deputies from the general membership of the Kyiv city council by the way of submission of a proposal signed by them;

- not less than one third of district councils in the city of Kyiv by making decisions of the appropriate councils;

- Kyiv City Mayor by submitting a relevant draft bill to the Kyiv City Council.

3. Procedure for initiation, elaboration and approval of the Charter of the territorial community of the city of Kyiv is determined by Kyiv city council in accordance with the Law of Ukraine «On local self-government in Ukraine» taking into account peculiarities, established by this Law.

Chapter II

PECULIARITIES OF REALIZATION OF LOCAL SELF-GOVERNMENT IN THE CITY OF KYIV

Article 6. Local self-government system in the city of Kyiv

1. Local self-government system in the city of Kyiv includes: territorial community of the city of Kyiv;

Kyiv city council;

executive bodies of Kyiv city council;

Kyiv City Mayor;

district councils in the of Kyiv;

executive bodies of district councils in the of Kyiv; bodies of self-organization of the population.

Article 7. Local self-government bodies in the city of Kyiv

1. Representative bodies of local self-government in the city of Kyiv are Kyiv city council and

district councils in the of Kyiv.

2. Kyiv city council and district councils in the of Kyiv have own executive bodies which are created accordingly by Kyiv city council and district councils in the of Kyiv in accordance with the law of Ukraine «On local self-government in Ukraine».

3. Executive committee of the Kyiv city council is headed by the Kyiv City Mayor, executive committees of the district councils in the city of Kyiv are headed by the chairmen of the appropriate councils.

4. Organization, powers and operating procedures of bodies of local self-government in the city of Kyiv are determined by the Law of Ukraine "On local self-government in Ukraine" and other laws taking into account peculiarities, established by this Law.

Article 8. Realization of local self-government in the city of Kyiv

1. Local self-government in the city of Kyiv is realized by territorial community of the city of Kyiv both directly and through Kyiv city council, district councils in the of Kyiv and its executive bodies.

2. Peculiarities of realization of local self-government in the city of Kyiv are distribution of powers of local self-governments between the Kyiv city council and its executive bodies and district councils in the city of Kyiv and its executive bodies in the areas of competence defined by this Law, as well as mandatory consideration of proposals of district councils in the city of Kyiv by the Kyiv city council during preparation and adoption decisions on certain questions specified by this Law.

Article 9. Area of competence of Kyiv city council and of its executive bodies

1. The competence of the Kyiv City Council and its executive bodies includes resolving of the following issues in accordance with the law:

1) education – complete general secondary education, pre-school education, out-of-school education, specialized education, professional (professional and technical education), professional pre-higher education, higher education;

2) healthcare – pre-medical, primary, secondary (specialized), tertiary (highly specialized), palliative, emergency medical care, medical rehabilitation;

3) culture - institutions of culture, cultural and artistic programs, theater, museum, library, protection of cultural heritage; organization and holding of cultural events;

4) youth programs, public sports facilities, support of tourism and physical education programs;

5) sport – children's and youth sports schools, specialized children's and youth sports schools;

6) social protection of population;

7) local fire protection;

8) land management – resolving questions related to the provision of communal land plots for ownership and use in accordance with the legislation;

9) architecture and urban planning - approval of town-planning programs, approval of the general plan of the city of Kyiv, of other town-planning documentation at the local level;

10) social and economic development - planning and investment in the development of the

city of Kyiv, implementation of programs of inter-municipal and regional cooperation and measures for spatial planning of territories;

- 11) organization of municipal public transport;
- 12) maintenance of the city archive;
- 13) building, repair and maintenance of highways of local significance, appropriate street and road network (except for repair and maintenance of yard passages), traffic organization;
- 14) environmental protection, environmental programs;
- 15) maintenance of cemeteries;
- 16) organization of provision of communal services – water supply, drainage, heat supply;
- 17) waste recycling.

2. Kyiv City Council and its executive bodies also resolve other questions within their competence by the Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine" and other laws, taking into account the peculiarities, established by this Law.

3. Kyiv City Council approves lists of objects of communal property of the territorial community of the city of Kyiv, which are transferred to the sphere of management of the relevant district councils in the city of Kyiv and their executive bodies. Such lists are formed on the basis of unified for all districts in the city of Kyiv criteria on the principle of subsidiarity.

Transfer of proprietary rights to immovable property of communal property of the territorial community of the city of Kyiv, which ensures the implementation of metropolitan functions, is not allowed to the district councils in the city of Kyiv.

4. Kyiv City Council within its competence and on the basis of the same criteria for all districts in the city of Kyiv on the principle of subsidiarity may take a decision agreed with the relevant district councils in the city of Kyiv to grant such councils with additional powers.

5. The following proposals of district councils in the city of Kyiv with jurisdiction on the appropriate territory are subject to mandatory consideration by the Kyiv city council during the preparation and decision-making in the manner prescribed by the regulations of the Kyiv city council:

- 1) approval of programs of social and economic and cultural development of the city of Kyiv, target programs on other questions of local self-government in the city of Kyiv;
- 2) establishment of local taxes and fees;
- 3) creation of target funds, approval of regulations on these funds;
- 4) establishment of the amount of the share of profit to be credited to the budget of the city of Kyiv and/or the relevant district budget for enterprises, institutions and organizations which belong to the communal property of the territorial community of the city of Kyiv;
- 5) decision-making within the appropriate administrative and territorial unit regarding:
  - alienation of communal property in accordance with the law;
  - approval of local privatization programs, as well as a list of communal property that is not subject to privatization;
  - determination of expediency, procedure and conditions of privatization of objects of communal property rights;

decision-making on the acquisition of privatized property in the manner prescribed by law, on inclusion of property alienated in the privatization process in the objects of communal property, sale and purchase agreement of which is terminated or declared invalid, decision-making on realization of a state-private partnership regarding objects of communal property, including on the terms of concession (except for the facilities intended to realization of capital functions);

on creation, liquidation, reorganization and re-profiling of enterprises, institutions and organizations of communal property created within one or more districts in the city of Kyiv;

6) creation, liquidation, reorganization and re-profiling of communal enterprises, institutions and organizations, which provide service within the limits of one or several districts in the city of Kyiv in the following spheres:

education;

health care;

culture, tourism, physical education and sport; social

protection of the population;

other areas determined by the Kyiv City Council (except for the facilities intended to provide of capital functions);

7) decision-making on giving consent to the organization of cooperation of the territorial community of the city of Kyiv with the territorial communities bordering the respective district in the city of Kyiv;

8) solve questions of land relations regulation;

9) decision-making on organizations and implementation of measures to protect animals from cruelty;

10) taking measures and ensuring compliance with the prohibition on the activities of mobile menageries, mobile zoos, mobile exhibitions wild animals and other activities prohibited by the Law of Ukraine "On protection of animals from cruelty";

11) giving consent for placement on the territory of the appropriate district in the city of Kyiv of places or facilities for waste disposal, the scope of environmental impact of which in accordance with applicable regulations includes the relevant area;

12) decision-making regarding creation, liquidation and change of boundaries of districts in the city of Kyiv;

13) approval of town-planning programs, general plan of the city of Kyiv, other town-planning documentation at the local level;

14) establishment of rules of urban land improvement of the city of Kyiv;

15) establishing a prohibition on the sale of beer (except non-alcoholic), alcoholic, low-alcohol beverages, table wines by entities (except for restaurants) at a certain time of day within the city of Kiev;

16) approval of the charter of the territorial community of the city of Kyiv;

17) giving consent to the transfer of objects from state to communal ownership and decision-making on the transfer of objects from communal to state ownership, as well as the acquisition of objects of state property;

- 18) creation of a municipal emergency rescue service, including in districts in the city of Kyiv;
- 19) approval of requirements for the arrangement of parking lots for vehicles, taking into account the norms, regulations, standards in the field of improvement of settlements, state building codes, technical conditions, traffic rules and other regulations;
- 20) establishment of payment for access to the object of construction, transport, energy, cable sewerage of telecommunication, house distribution network of communal property according to the Law of Ukraine «On access to objects of construction, transport, electric power for the purpose of development of telecommunication networks».

Article 10. Sphere of competence of district councils in the city of Kyiv and their executive bodies

1. Sphere of competence of district councils in the city of Kyiv and their executive bodies includes decision-making in accordance with the law of the following questions:

- 1) social protection of population – territorial centers of social services;
- 2) urban planning and architecture – submission of proposals to the General plan of the city of Kyiv and other town-planning documentation at the local level, formation of authorized bodies of town-planning and architecture, which are responsible for provision of town-planning conditions and restrictions on land development and other powers specified by law;
- 3) maintenance and operation of housing;
- 4) planting and land improvement, organization of recreation areas;
- 5) repair and maintenance of yard passages;
- 6) organization of parking of vehicles;
- 7) organization of fairs and trade in the markets.

2. District councils in the city of Kyiv and their executive bodies manage the communal property of the territorial community of the city of Kyiv, transferred to them for management by the decision of the Kyiv City Council.

3. District councils in the city of Kyiv and their executive bodies also resolve questions added to the specified in parts one and two of this article, which may be transferred to their competence by the Kyiv city council. Such a transfer must be provided by the transfer of appropriate financial resources.

4. District councils in the city of Kyiv may submit in the interests of the residents of the relevant district in the city of Kyiv for consideration by the Kyiv city council proposals on questions within its competence.

Submission of the above proposals on the questions provided for in part five of Article 9 is mandatory.

Article 11. Kyiv City Mayor

1. Kyiv City Mayor is the main official of the territorial community of the city of Kyiv.
2. Kyiv City Mayor realizes his authorities in accordance with the Law of Ukraine «On self-government in Ukraine» and other laws taking into account peculiarities defined by this Law.

3. In connection with the capital status of the city of Kyiv, the Kyiv City Mayor has the following additional authorities:

1) takes part in preparation of draft laws, resolutions, other acts of the Verkhovna Rada of Ukraine, acts of the President of Ukraine and the Cabinet of Ministers of Ukraine, relevant programs concerning the city of Kyiv;

2) takes part in resolving questions related to the holding of national and international events on the territory of the city of Kyiv;

3) may take part in meetings of the Cabinet of Ministers of Ukraine with the right of an advisory vote during consideration of questions concerning the city of Kyiv;

4) submits for consideration by the President of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine drafts on appropriate acts, as well as proposals on questions concerning the city of Kyiv;

5) takes part decision-making regarding placement in the city of Kyiv of public authorities, diplomatic missions, consular institutions of foreign states and missions of international organizations in Ukraine, as well as in protocol events concerning the city of Kyiv;

6) submits for consideration to the appropriate bodies of state executive power proposals regarding transfer to the sphere of management of the Kyiv city council or its executive bodies, transfer or sale of enterprises, institutions, organizations, their structural subdivisions and other state or other forms property to communal ownership of the territorial community of Kyiv, as well as shares (stocks, units) owned by the state in joint-stock companies located in the city of Kyiv, if it is necessary to the Kyiv city council to realize its capital functions;

7) receives information on the activities of enterprises, institutions and organizations located in the city of Kyiv, regardless of their subordination and forms of ownership, in the part concerning the city of Kyiv, and influences the performance of its capital functions by local self-government bodies in the city of Kyiv.

Article 12. Secretariat of the Kyiv city council

1. Kyiv city council establishes the Secretariat of the Kyiv City Council, which provides organizational, legal, informational, analytical, logistical support for the activities of the council, its bodies, deputies, supports the implementation of the Kyiv City Council interaction with public authorities and self-government bodies, as well as enterprises, institutions, organizations, regardless of their form of ownership.

2. The structure of the Secretariat of the Kyiv City Council, the number and costs of its maintenance are established by the Kyiv City Council upon the proposal of the Kyiv City Mayor.

3. Secretariat of the Kyiv City Council is headed by Deputy Kyiv City Mayor – Secretary of the Kyiv City Council, elected by the council from among its deputies, this person is a member of the Executive Committee of the Kyiv City Council and performs the functions and powers provided for in Articles 50 and 56 of the Law of Ukraine "On local self-government in Ukraine».

4. According to the decision of the Kyiv City Council, the Deputy Kyiv City Mayor - Secretary of the Kyiv City Council may be authorized to exercise other powers regarding questions related to the activities of the Kyiv City Council and its executive bodies.

PECULARITIES OF EXECUTION OF STATE EXECUTIVE POWER IN THE CITY OF KYIV

Article 13. Execution of state executive power in the city of Kyiv

1. The state executive power in the city of Kyiv is exercised by the Kyiv City State Administration.

2. Kyiv City State Administration exercises its authorities in accordance with the Law of Ukraine «On local state administrations» taking into account the peculiarities defined by this law.

3. The peculiarity of the exercise of state executive power in the city of Kyiv is the exercise by the Kyiv City State Administration of the powers to ensure legality in the activities of the Kyiv City and District Councils in the city of Kyiv, its executive bodies, Kyiv City Mayor, ensuring the implementation of state programs and decision-making on objects of national importance and/or state ownership in the city of Kyiv, as well as the exercise of powers to ensure coordination and legality in the activities of the appropriate territorial bodies of central executive bodies in the city of Kyiv, defined by the Law of Ukraine "On local state administrations».

4. Certain powers of local self-government, defined by the Law of Ukraine «On local state administrations», are not realized by Kyiv City State Administration because of the presence of their own executive bodies in the Kyiv City Council and district councils in the city of Kyiv.

5. Structural subdivisions of the Administrative Office of the Kyiv City State Administration may be established in districts in the city of Kyiv.

6. District administrations in the city of Kyiv are not created.

Article 14. Head of Kyiv City State Administration

1. Head of Kyiv City State Administration is appointed at the position and dismissed by the President of Ukraine upon the proposal of the Cabinet of Ministers of Ukraine in the manner prescribed by the Law of Ukraine «On local state administrations».

2. The Kyiv City State Administration cannot be headed by the Kyiv City Mayor.

3. In connection with the capital status of the city of Kyiv, the head of the Kyiv City State Administration has the following additional powers:

1) participates in resolving questions related to the holding of national and international events on the territory of the city of Kyiv;

2) may participate in meetings of the Cabinet of Ministers of Ukraine with the right of an advisory vote during consideration of the questions concerning the city of Kyiv;

3) participates in resolving questions related to the location of the residence of the President of Ukraine - the President of Ukraine, the Verkhovna Rada of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine, central executive bodies, other state authorities, diplomatic missions, consulates of foreign states and international organizations in Ukraine, as well as in protocol events concerning the city of Kyiv.

4) gives consent to the appointment and dismissal of heads of state enterprises located in the city of Kyiv (except for the heads of enterprises of the Armed Forces and other military formations of Ukraine);

5) coordinates the creation, reorganization, re-profiling or liquidation of enterprises,

institutions, organizations of national importance and/or state-owned located in the city of Kyiv.

4. The Head of the Kyiv City State Administration and/or his authorized deputy heads of the Kyiv City State Administration, heads of structural subdivisions of its administration may participate in meetings of the Kyiv City Council, district councils in Kyiv and their bodies to consider questions related to the realization of powers of Kyiv City Council. city state administration, to express their comments and suggestions.

Article 15. Peculiarities of ensuring legality in the activity of local self-government bodies in the city of Kyiv

1. Ensuring legality in the activities of the Kyiv City and District Councils in the city of Kyiv, their executive bodies, the Kyiv City Mayor is realized in accordance with the laws of Ukraine «On local state administrations», «On local self-government in Ukraine» taking into account the peculiarities defined by this law.

2. Except of the relevant acts of the Kyiv City and District Councils in Kyiv, their executive bodies, ensuring legality in the activities of local governments in the city Kyiv (hereinafter - ensuring legality) also covers decisions of the Kyiv City Mayor related to the implementation of capital functions.

3. The Kyiv City State Administration is the body for ensuring legality in the activity of the Kyiv City and District Councils in Kyiv, their executive bodies, and the Kyiv City Mayor.

4. Powers regarding application of measures to ensure legality in relation to the acts of the entities referred to in part one of this article shall be exercised exclusively under the signature of the head of the Kyiv City State Administration or his deputy, who is temporarily acting head of the Kyiv City State Administration in accordance with the Law of Ukraine "On Local State Administrations".

Chapter IV

RELATIONSHIPS OF THE AUTHORITIES IN THE CITY OF KYIV WITH THE APPROPRIATE AUTHORITIES IN THE KYIV REGION

Article 16. Relationships between local governments and state executive authorities in the city of Kyiv with the appropriate authorities in the Kyiv region

1. Local self-governments in the city of Kyiv and the Kyiv City State Administration, within the powers established by law, ensure:

1) provision, transfer of land plots, buildings, structures and non-residential premises to local self-governments and local executive bodies, territorial bodies of central bodies of executive power and other state bodies in Kyiv region, the location of which is duly determined in the city of Kyiv, as well as enterprises institutions and organizations that support their activities;

2) participation of local self-governments and local bodies of executive power in Kyiv region in the development and implementation of joint projects, targeted development programs, environmental protection measures, plans for the use of labor resources, construction of roads, communication systems, utilities etc.;

3) association on a contractual basis of the city budget of Kyiv and local budgets in Kyiv region for implementation of joint projects or for joint financing of communal enterprises, institutions and

organizations, for solving other questions related to the common interests of the territorial community of Kyiv and territorial communities of Kyiv region (intermunicipal cooperation).

2. Planning documentation regarding development of part of the territory of Kyiv region, which is subject to the jurisdiction of the appropriate local government in Kyiv region, that exercises its powers within the suburban area of Kyiv, established by the Cabinet of Ministers of Ukraine, is developed and approved by the appropriate council taking into account the proposals of the authorized executive bodies of the Kyiv City Council.

In case of inconsistency of positions of the parties the corresponding question can be brought for consideration of the Cabinet of Ministers of Ukraine.

Chapter V

FINAL AND TRANSITIONAL PROVISIONS

1. This Law enters into force from the day following the day of its publication, except for parts four and five of Article 4, Articles 9 and 10, which enter into force on the day determined in accordance with subclause 9 of clause 4 of this chapter.

2. To recognize as invalid, the Law of Ukraine «On the capital of Ukraine - the Hero City Kyiv» (Information of the Verkhovna Rada of Ukraine, 1999, № 11, art. 79 with further amendments) except of the article 101, which expires on the day following the day of entry into force of the order of the Kyiv City Mayor regarding the readiness of the newly formed executive bodies of the Kyiv City Council to ensure the exercise of their statutory powers.

3. To introduce changes to such legislative acts of Ukraine:

1) in the Land Code of Ukraine (Information of the Verkhovna Rada of Ukraine, 2002, № 3-4, art. 27 with further amendments):

the clause ж) of the part one of Article 9 to read as follows:

«ж) establishing and changing the boundaries of villages, settlements, districts in cities (except for districts in the city of Kyiv)»;

the clause д) of the part one of Article 17 to read as follows:

«д) preparation of conclusions on the establishment and change of boundaries of villages, settlements, districts, districts in cities (except districts in the city of Kyiv) and cities»;

to add a second paragraph to the part three of the Article 174 with such the content:

«The decision to establish and change the boundaries of districts in the city of Kyiv is adopted with the peculiarities provided by law, which determines the special status of the city of Kyiv as the capital of Ukraine»;

2) in the Law of Ukraine «On local self-government in Ukraine» (Information of the Verkhovna Rada, 1997, № 24, art. 170 with further amendments):

to add a paragraph twenty-seven to the article 1 with such the content:

«district councils in the city are local self-government bodies that represent the interests of the residents of the respective districts in cities»;

the part nine of the Article 51 to read as follows:

«9. The executive committee of the village, settlement, city, district council in the city may not include deputies of the relevant council, except for the secretary of the council, the deputy head of the district council in the city»;

3) to add to the article 39 of the Law of Ukraine «On the Cabinet of Ministers of Ukraine» (Information of the Verkhovna Rada, 2014, № 13, art. 222) part six with such the content:

«6. The Cabinet of Ministers of Ukraine in case of inconsistencies provided by the law defining the special status of the city of Kyiv as the capital of Ukraine, considers the questions regarding development and approval of planning documentation for the development of Kyiv region exercising its powers within the suburban area of Kyiv, established by the Cabinet of Ministers of Ukraine, taking into account the positions of other appropriate local governments in Kyiv region».

4. To establish that:

1) newly created executive bodies of the Kyiv City Council begin to exercise the powers granted by law from the date of entry into force of the order of the Kyiv City Mayor regarding the readiness to ensure the exercise of their respective powers. Such an order is issued by the Kyiv Mayor after the implementation of measures related to the formation of these bodies, approval of their structure, regulations, staff schedule, budget, appointment of managers and filling at least 30 percent of vacancies.;

2) newly created executive bodies of the Kyiv City Council begin to exercise the powers granted by law from the date of entry into force of the order of the head of such councils regarding readiness to ensure the exercise of their respective powers. Such orders are issued by the heads of the relevant district councils in the city of Kyiv after the implementation of measures related to the formation of these bodies, approval of their structure, regulations, staff schedule, budget, appointment of managers and filling at least 30 percent of vacancies;

3) newly created Kyiv City State Administration begin to exercise the powers granted by law from the date of entry into force of the order of the Head of the Kyiv City State Administration regarding the readiness of this state administration to realize appropriate authorities. Such an order is issued by the head of the Kyiv City State Administration after the implementation of measures related to the formation of its office, approval of the documents provided by the Law of Ukraine "On local state administrations" necessary to ensure its proper operation and filling at least 30 percent of vacancies.;

4) from the day following the day of entry into force of the order of the Kyiv City Mayor provided by the clause 1 of this part, the reorganization of the relevant legal entities - the executive body of the Kyiv City Council (Kyiv City State Administration) and its structural units by joining the legal entities - newly created executive bodies Kyiv City Council begins. Upon completion of the reorganization, the executive body of the Kyiv City Council (Kyiv City State Administration) and its structural subdivisions shall be terminated as legal entities, taking into account the peculiarities specified in this clause;

5) legal entities – newly created executive bodies of the Kyiv City Council are the legal successors of the rights and obligations of legal entities - the executive body of the Kyiv City Council (Kyiv City State Administration) and its structural units - from the day following the day of entry into force of the order of the Kyiv City Mayor, provided by the clause 1 of this part

6) during the reorganization of the legal entities – the executive body of the Kyiv City Council (Kyiv City State Administration) and its structural subdivisions the following provisions of the legislation are not applied:

the necessity to obtain a consent of creditors to replace the debtor in the obligation (debt

transfer);

the rights of creditors to demand the fulfillment of obligations, their early termination or compensation of losses in connection with the reorganization;

impossibility to complete the reorganization without meeting the requirements stated by creditors.

During the reorganization of legal entities - the executive body of the Kyiv City Council (Kyiv City State Administration) and its structural units, the authority to manage the affairs of such legal entities is exercised by the Kyiv City Mayor, who may create commissions to ensure the exercise of powers of managing the legal entities being in the process of reorganization;

7) after the termination of the powers of the executive body of the Kyiv City Council (Kyiv City State Administration) and its structural subdivisions, the normative legal acts issued by them and the unexecuted acts of individual action remain in force;

8) newly created executive bodies of the Kyiv City Council taking into account the peculiarities established by this Law, may introduce changes, to recognize as invalid, or cancel the acts of the executive body of the Kyiv City Council (Kyiv City State Administration) and its structural units, the successors of which they are;

9) reorganization of legal entities - district state administrations in the city of Kyiv and their structural subdivisions begins simultaneously in all districts of the city of Kyiv from the date determined by the newly created Kyiv City State Administration. This is considered to be the day following the day of entry into force of the order of the head of the district council in Kyiv on the readiness of the newly created executive bodies of the relevant district council in Kyiv to ensure the implementation of the powers granted by law, which was the latter that issued such an order. The Kyiv City State Administration monitors the adoption of these orders by the heads of district councils in the city of Kyiv and coordinates the beginning of the reorganization of Kyiv district state administrations and their structural subdivisions;

10) reorganization of district state administrations in the city of Kyiv and their structural subdivisions is made by their joining to the legal entities - the relevant newly created executive bodies of district councils in the city of Kyiv. Upon completion of the reorganization, district state administrations in the city of Kyiv and their structural subdivisions shall be terminated as legal entities, taking into account the peculiarities specified in this clause;

11) legal entities - the relevant newly created executive bodies of district councils in the city of Kyiv are the legal successors of the rights and obligations of the legal entities - district state administrations in the city of Kyiv and their structural subdivisions from the date of their reorganization, provided by the subclause 9 of this clause;

12) during reorganization of the legal entities – district state administrations in the city of Kyiv and their structural subdivisions the following provisions of the legislation are not applied:

the necessity to obtain a consent of creditors to replace the debtor in the obligation (debt transfer);

the rights of creditors to demand the fulfillment of obligations, their early termination or compensation of losses in connection with the reorganization;

impossibility to complete the reorganization without meeting the requirements stated by creditors.

During the reorganization of the legal entities - district state administrations in the city of Kyiv and their structural subdivisions, powers to manage the affairs of such legal entities are exercised by the head of the relevant district council in the city of Kyiv, who may form commissions to ensure the

exercise of powers of managing the legal entities being in the process of reorganization;

13) after the termination of the powers of district state administrations in the city of Kyiv and their structural subdivisions, the normative legal acts issued by them and the unexecuted acts of individual action remain in force;

14) newly created executive bodies of district councils in the city of Kyiv, taking into account the peculiarities defined by this Law, may introduce changes, declare invalid, or repeal acts of district state administrations in the city of Kyiv and their structural subdivisions, the successors of which they are;

15) the procedure for reorganization of the executive body of the Kyiv City Council (Kyiv City State Administration) and its structural subdivisions, district state administrations in the city of Kyiv and their structural subdivisions shall be established by the Cabinet of Ministers of Ukraine;

16) during the reorganization of the executive body of the Kyiv City Council (Kyiv City State Administration) and district state administrations in Kyiv, the transfer of a public officer to a position for service in local self-government bodies (with his consent) is made without holding a mandatory competition, provided that his professional competence meets the qualification requirements for the relevant position.

5. To establish that district state administrations in Kyiv continue to exercise their powers until the day of adoption of the order on the beginning of reorganization of the legal entities - district state administrations in Kyiv by the head of the newly created Kyiv City State Administration in accordance with subclause 9 of clause 5 of this chapter.

6. To establish that the first establishment of the list and boundaries of districts in the city of Kyiv after the entry into force of this Law is made by the Cabinet of Ministers of Ukraine upon the proposal of the Kyiv City Council taking into account the results of the relevant public discussion.

7. Until the entry into force of the order of the head of the Kyiv City State Administration as referred to in subclause 3 of clause 4 of this chapter, ensuring legality in the activities of local governments in the city of Kyiv is made by the central body of executive power, that ensures legality in the activities of regional councils.

8. Kyiv City Council within six months from the date of publication of this Law shall:

1) form the executive committee of the Kyiv City Council and to approve its number and personnel upon the proposal of the Kyiv City Mayor;

2) upon the proposal of the Kyiv City Mayor to form other executive bodies of the Kyiv City Council, to approve the structure of the executive bodies, the secretariat, the administrative office of the Executive Committee of the Kyiv City Council and their total number;

3) to approve the list of objects of communal property of the territorial community of the city of Kyiv, which in accordance with the competence of the Kyiv City Council and its executive bodies defined by this Law are transferred to the sphere of management of the specified subjects. Until the adoption of the order of the Kyiv City Mayor on the readiness of the newly created executive bodies of the Kyiv City Council to exercise the powers granted by law, such objects are managed by the Kyiv City Council or the executive body of the Kyiv City Council (Kyiv City State Administration) or district state administrations in Kyiv;

4) to approve the list of objects of communal property of the territorial community of the city of Kyiv, which in accordance with the competence of district councils in the city of Kyiv and their executive bodies defined by this Law are transferred to the sphere of management of the specified subjects. Until the adoption of the order of the head of the appropriate district council in Kyiv on the readiness of the newly created executive bodies of this council to exercise the powers granted by law, such objects are managed by the relevant district state administration in Kyiv, or the Kyiv City Council,

or the executive body of the Kyiv City Council (Kyiv City State Administration) or the newly created executive bodies of the Kyiv City Council designated by this council;

5) to approve the list of objects of communal property of the territorial community of the city of Kyiv, which in accordance with the powers of the Kyiv City State Administration provided by the Law of Ukraine "On local state administrations" taking into account the peculiarities defined by this Law, are transferred to its management. Until the adoption of the order of the head of the Kyiv City State Administration, appointed in accordance with Article 14 of this Law, on the readiness of the newly created Kyiv City State Administration to exercise the powers granted by law, the management of such objects is ensured by the relevant district state administration in the city of Kyiv, or the Kyiv City Council, or the executive body of the Kyiv City Council (Kyiv City State Administration) or the newly created executive bodies of the Kyiv City Council, determined by this council;

6) to submit to the Cabinet of Ministers of Ukraine a proposal regarding establishment of a list of districts in the city of Kyiv and establishment of their boundaries.

8. The Cabinet of Ministers of Ukraine within six months from the date of entry into force of this Law shall:

- 1) bring their normative and legal acts into compliance with this Law;
- 2) develop normative and legal acts necessary for the implementation of this Law;
- 3) develop and submit to the Verkhovna Rada of Ukraine a draft Law of Ukraine on introduction of the appropriate changes to the Budget Code of Ukraine;
- 4) transfer to the sphere of management of the newly created Kyiv City State Administration the objects of state property necessary to ensure its activity;
- 5) ensure that ministries and other central bodies of executive power bring their normative and legal acts into compliance with this Law;
- 6) ensure the adoption by ministries and other central bodies of executive power of normative and legal acts necessary for the implementation of this Law.